

Onderzoek naar libellen

Om onderzoek te kunnen doen aan libellen is het in de eerste plaats belangrijk om te weten waar en wanneer je libellen kunt vinden. Ten tweede is het belangrijk, vooral voor de gezondheid van de libel, om te weten hoe je met de libel omgaat die je wilt onderzoeken.

Wanneer ga je naar buiten?

Libellen vliegen vooral met mooi weer en de grootste aantallen worden over het algemeen rond het middaguur waargenomen. Met harde wind of bij lage temperaturen verschuilen ze zich en kun je ze lastig vinden.

Libellen vliegen van midden april tot in november, maar de afzonderlijke soorten zijn maar een bepaald deel van het jaar te zien. Een voorjaarsoort als de vuurjuffer sluipt al in april uit en na eind juni zie je hem zelden meer. Glazenmakers, pantserjuffers en heidelibellen zijn nazomersoorten die pas vanaf half juni te vinden zijn. Een aantal van deze late soorten kan in november nog worden gezien.

Waar kun je libellen vinden?

De beste plaats om libellen te bekijken is natuurlijk langs de waterkant. Bij een vijver in een stadspark zijn op zonnige dagen in juli wel zes soorten te vinden. Bij sommige vennen in natuurgebieden zijn gedurende het jaar zo'n twintig soorten te zien. Juffers, bijvoorbeeld het lantaarntje en de azuurwaterjuffer zitten vooral langs de oever. De echte libellen zijn wat mobieler en vliegen vaak snel langs je heen.

Hoe bestudeer je libellen?

Voor onderzoek naar libellen heb je beslist een verrekijker nodig. Een kijker die je op korte afstand scherp kunt stellen, het liefst tot een afstand van 2,5 m. Met een verrekijker en een beetje geduld, moet het lukken om je onderzoek op een goede manier uit te voeren. Libellen kunnen goed bewegingen waarnemen. Zorg er dus voor dat je heel langzaam naar een libel toeloopt.

En vangen dan?

Voor het op naam brengen van de meeste libellen is in principe een verrekijker (en geduld!) genoeg. Als je libellen gaat proberen te vangen, is de kans groot dat je ze beschadigt. Dat geldt vooral voor de echte libellen, die vaak heel snel langs komen vliegen en daardoor moeilijk te vangen zijn. Weer daarom voorzichtig met het vangen van echte libellen.

Maar als je net begint met het kijken naar libellen, dan wil je er ook wel eens eentje van dichtbij bekijken. Bovendien zijn de kenmerken van sommige libellen veel beter te zien als je er een gevangen hebt. Daarom hebben we de volgende richtlijnen opgesteld:

Gebruik een goed net (zie onder)

Gebruik de juiste vangtechniek (zie onder)

Raak het achterlijf van libellen nooit aan; je kunt daarmee het waslaagje beschadigen waardoor de vrouwtjes geen eitjes meer kunnen afzetten.

Pak libellen liever niet vast. Moet het toch, houd dan de vier vleugels in het midden samen tussen twee vingers vast. Knijp niet te hard, anders heb je kans de vleugels te beschadigen.

Zet de libel op je vinger, met zijn kop richting je nagel. Je kunt vervolgens met wijsvinger en duim drie poten aan een kant tegelijkertijd vastpakken. Zie figuur 1.

Figuur 1. Vasthouden van een libel aan de vleugels (L) en aan de poten (R)

Vangtechniek

Benader de libel van achteren en vang hem met een snelle slag.

Draai het net een kwartslag. Hierdoor kan de libel er niet meer uit.

De libel zal de neiging hebben naar boven te vliegen. Houdt de punt van het net omhoog en breng met de andere hand een potje onder het net, dat je over de libel heen zet. Schuif nu voorzichtig het deksel erop.

Laat de libel niet te lang in het potje zitten: als je hem goed hebt bekeken, kun je hem weer vrijlaten.

Soms is het niet eens nodig om een net te gebruiken, maar kun je een juffer die rustig aan de waterkant op een plant zit, ook zonder net in een potje krijgen. Loop rustig op de juffer af, zet het potje over het dier heen en schuif als de juffer naar boven gevlogen is het deksel erop. Bij de HEMA zijn doorzichtige beschuitbussen verkrijgbaar, die je hiervoor goed kunt gebruiken.

Een goed libellennet ziet er als volgt uit:

de doorsnede is minimaal 40 tot 50 cm

de diepte is ongeveer 80 cm

de onderkant van het net mag niet in een punt uitlopen, maar moet rond zijn

Figuur 2. Libellennet